

**Výroční zpráva o činnosti České národopisné
společnosti, z. s.,
za rok 2021**

Zpracoval a předkládá PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.,
předseda ČNS, z. s.

Praha 2022

Úvod

Česká národopisná společnost, z. s. (dále ČNS), jež přímo navazuje na Národopisnou společnost československou založenou v roce 1895, si udržuje svou přirozenou roli vrcholného profesního sdružení českých etnologů a etnoložek i v 21. století. Soupis jednotlivých aktivit vykonaných v průběhu kalendářního roku 2021 dokládá, že ČNS plnila i v tomto roce aktuální úkoly a požadavky vycházející z jejího dominantního postavení v rámci oboru etnologie.

Výroční zpráva je rozdělena do tematických kapitol podle jednotlivých oblastí činnosti ČNS (Činnost exekutivy ČNS – Hlavní výbor ČNS, Členská základna, Publikační aktivity, Fond PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., a PhDr. Josefa Vařeky, DrSc., Webové stránky, Anketa ČNS, Studentská cena ČNS, Dopisovatelé, Ekonomická agenda a grantové projekty, Semináře a konference, Mezinárodní spolupráce a spolupráce s UNESCO) a shrnuje nejdůležitější informace o aktivitách ČNS a dosažených výsledcích v roce 2021.

Poděkování patří všem členkám a členům Hlavního výboru ČNS, kteří se v roce 2021 podíleli na činnosti společnosti a přispěli tak významnou měrou k plnění úkolů, které si ČNS každoročně klade a které vycházejí z jejich stanov. Činnost ČNS byla v roce 2021 ovlivněna pandemií Covid-19, nicméně přes řadu nepříznivých okolností ČNS pokračovala ve svých aktivitách, z nichž řadu se podařilo realizovat v původně plánovaném rozsahu a to vč. mezinárodních konferencí.

Činnost exekutivy ČNS – Hlavní výbor ČNS

Hlavní výbor ČNS (HV) je po Valném shromáždění druhým nejvyšším orgánem České národopisné společnosti, z. s., a řídí její činnost v období mezi Valnými shromážděními, která se konají vždy jednou za tři roky. Na Valném shromáždění v září 2020 byl zvolen HV ČNS ve složení: PhDr. Jiří WOITSCH, Ph.D. (předseda ČNS), PhDr. Eva KUMINKOVÁ, Ph.D. (místopředsedkyně, pověřenec pro zahraniční kontakty), PhDr. Zuzana ČERMÁKOVÁ, Ph.D. (vědecká tajemnice), PhDr. Jana POSPÍŠILOVÁ, Ph.D. (pokladní), Mgr. Marta KONDROVÁ (pověřena agendou GDPR), PhDr. Roman MALACH, Ph.D. (pověřen agendou digitalizace a pasportizace dotazníků), PhDr. Martin NOVOTNÝ, Ph.D. (pověřen správou webových stránek ČNS), PhDr. Jana POLÁKOVÁ, Ph.D. (pověřena agendou spolupráce s dopisovateli), Mgr. Aleš SMRČKA, Ph.D. (pověřen agendou Národopisného věstníku). Hlavní výbor zasedal v roce 2021 bez dalších personálních změn.

HV ČNS se v roce 2021 sešel v souladu se Stanovami na čtyřech jednáních: 10. března 2021 (videokonference), 16. června 2021 v Etnologickém ústavu AV ČR, v. v. i., 16. září 2021 v Národním ústavu lidové kultury ve Strážnici a konečně 10. prosince 2021 v Národním muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (hybridně).

HV ČNS na svých jednáních řešil důležité otázky a problémy spjaté s činností ČNS, přičemž o své činnosti a rozhodnutích informoval členy ČNS v rámci pravidelně vydávaného *Zpravodaje České národopisné společnosti*, který je zveřejňován mj. na webových stránkách ČNS (viz <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/zpravodaj-cns>) a rozesílán členům e-mailovou poštou. Kromě hlasování členů HV ČNS během pravidelných jednání hlasovali jeho členové během roku 2021 též per rollam – tento způsob hlasování představuje důležitý prostředek sloužící k zabezpečení větší flexibility v rozhodování HV o důležitých otázkách v mezidobí mezi pravidelnými jednáními HV. S ohledem na závažnou epidemickou situaci proběhlo jednání HV ČNS 10. března 2021 pomocí videokonference a jednání 10. prosince 2021 proběhlo v hybridním formátu.

Česká národopisná společnost, z. s., pokračovala, zastupována členy HV, ve spolupráci s *Radou vědeckých společností České republiky*. O své činnosti v roce 2020 informoval tuto instituci v lednu 2021 předseda ČNS Jiří Woitsch pomocí pravidelné Roční zprávy o činnosti vědecké společnosti – zpráva obsahovala informace o 18 výstupech. O činnosti v roce 2021 pak byla Rada vědeckých společností ČR informována Roční zprávou v lednu 2022 – tato zpráva obsahovala informace o 19 výstupech, což dokládá, že ČNS kontinuálně vykazuje vysoký počet odborných aktivit a dokázala své aktivity vykonávat i v době zhoršené epidemické situace. Plenární zasedání Rady vědeckých společností ČR se s ohledem na pandemii v roce 2021 uskutečnilo 24. února 2021 pouze online formou.

Členská základna

K 31. prosinci 2021 evidovala ČNS celkem 172 řádných a 18 čestných členů, 2 členy mimořádné a 22 členů kolektivních. Výše členské základny se pohybuje na setrvalé úrovni či mírně roste, úbytek členů, ke kterému dochází převážně z důvodu úmrtí, je úspěšně nahrazován přijímáním nových členů ČNS zpravidla z řad studentů a čerstvých absolventů oboru. Kontrola placení členských příspěvků a revize členské základny v několika předchozích letech vedla ke stabilizaci členské základny, nicméně v roce 2021 i tak muselo být zrušeno členství dvěma členům ČNS kvůli neplacení členských příspěvků a pět členů ČNS ukončilo členství z vlastního

rozhodnutí. Novým kolektivním členem ČNS se dne 10. března 2021 stalo Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

Vztahy s jednotlivými institucemi-kolektivními členy jsou na velmi dobré úrovni, svědčí o tom mj. poskytování výtisků z vlastní produkce pro recenzní účely *Národopisného věstníku*, možnost pořádat jednání HV v daných institucích či spolupráce s Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Slováckým muzeem v Uherském Hradišti, Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici či Ústavem evropské etnologie FF MU Brno při přípravě dalších konferencí a seminářů.

Publikační aktivity

Vydavatelská činnost ČNS zahrnuje jako každý rok vydávání vlastního odborného periodika, *Národopisného věstníku (NV)*, vycházejícího od roku 1906 (informace o časopisu lze najít zde: <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/narodopisny-vestnik>). NV je zveřejňován v tištěné podobě a zároveň ve formátu pdf hned po publikování také na webových stránkách ČNS, je tedy zajištěn volný přístup (open access) k jeho celému obsahu. ČNS zároveň v posledních několika letech zdigitalizovala všechny starší ročníky *Národopisného věstníku*, které jsou široké veřejnosti taktéž přístupné on-line na webových stránkách ČNS.

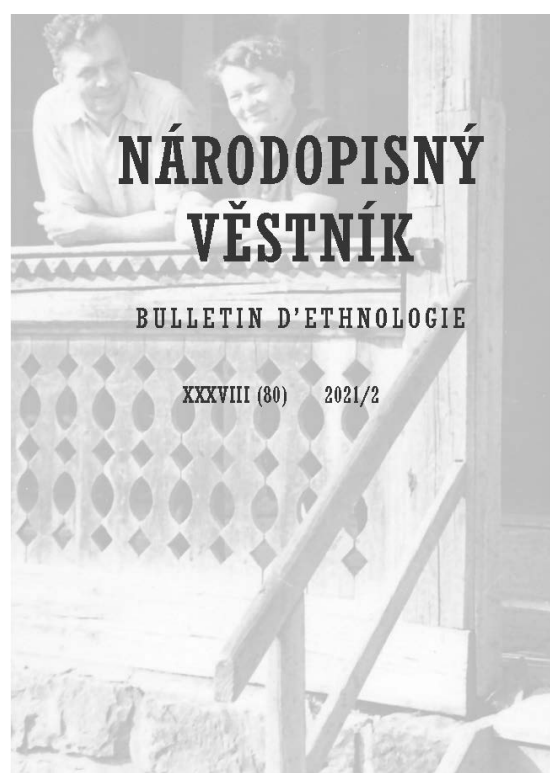
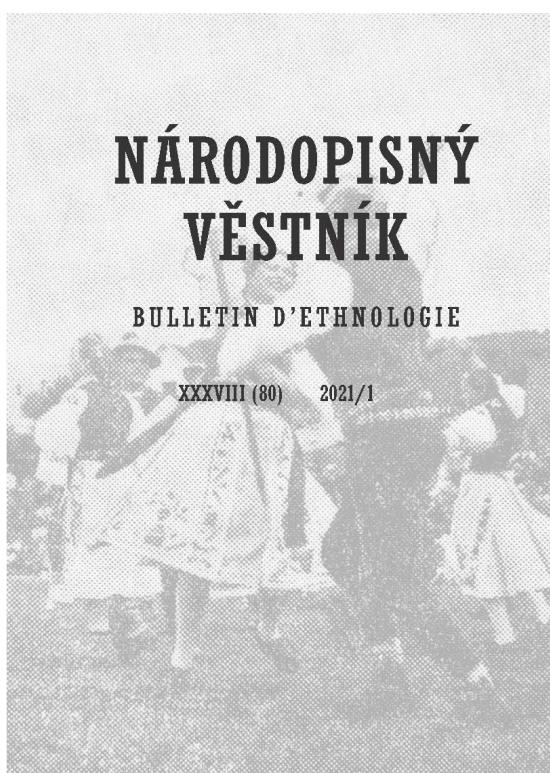
Národopisný věstník XXXVIII (80), číslo 1 byl realizován v první polovině roku 2021 a k 30. 6. 2021 byla vydána jeho tištěná forma. Číslo v oddílu Studie obsahuje pět statí, z nichž se převážná většina věnuje problematice dějin národopisu/etnologie ve střední Evropě ve 20. století. Text „Slovanská bádání“ a etnografie v Protektorátu Čechy a Morava“ (Petr Lozoviuk) je zaměřen na německojazyčný národopis v období německé okupace, velmi podobnou problematiku sleduje ve stejné době pro území Slovenska Gabriela Kiliánová ve stati „Národopis a ideológia. Činnosť Ústavu pre vlastivedný výskum v Kežmarku počas druhej svetovej vojny“. Období Protektorátu, ovšem ve vztahu k „aplikované“ etnografii je věnována i studie „Národopisné výstavy a slavnosti v období protektorátu Čechy a Morava“ (Blanka Soukupová). Na mladší období dějin etnografie u nás se poté zaměřuje Oto Polouček v příspěvku „Progresivní formy lidových tradic jako součást socialistického způsobu života: jazyk a československá etnografie v období tzv. normalizace“. Historicky zaměřené statí jsou doplněny anglickojazyčnou studií „School and Its Role in Contemporary Rural Community Development“ (Alexandra Bitušíková) tematizující vztah školství a regionálního rozvoje. V oddílu Materiály je v čísle zařazen opět spíše historicky orientovaný příspěvek Lydie Petráňové

„Politické tendence v udělování čestných doktorátů na Univerzitě Karlově v Praze se zřetelem k národopisnému oboru“. V oddílu Příspěvky dopisovatelů byly otištěny dvě zajímavé statě dopisovatelů ČNS z 60., resp. 80. let 20. století, které se týkají tradiční lidové kultury (draní peří, sušení ovoce). První číslo Národopisného věstníku též obsahuje rozsáhlý oddíl Personalia, který zahrnuje jak nekrology, tak připomínky životních jubileí významných vědců, členů ČNS. Národopisný věstník XXXVIII (80), číslo 2 byl realizován ve druhé polovině roku 2021 a k 15. 12. 2021 byla vydána jeho tištěná forma. Číslo v oddílu Studie obsahuje tři texty, z nichž první „Geneze raných etnologických teorií a metod“ (Daniel Dědovský) je historiografického rázu a věnuje se počátkům formování oboru etnologie (národopisu). Další studie sleduje „Každodenní život venkovských základních škol na jižní Moravě během post-socialistické transformace“ (Jiří Zounek a Oto Polouček) a reaguje na současný zájem o období reálného socialismu. Aktuální téma migrace na příkladu slovenské společnosti přibližuje studie Silvie Letavajové „Antropológia a politické naratívy vy(zne)užívajúce tému novodobých migrácií“. V rámci Materiálů Věstník přináší text „Zapomenuté cihelny. Z historie výroby a použití cihel v obci Strachotín (okr. Břeclav)“ od doktorandky Ústavu evropské etnologie FF MU Brno Jany Křivánkové, který vznikl na základě terénního výzkumu a detailního studia archivních materiálů. Jinou problematiku řeší Jitka Petřeková, studentka Ústavu evropské etnologie FF MU Brno, v článku „Vliv turismu na život a kulturu obyvatel valašské vesnice Velké Karlovice. Na příkladu penzionu Polanský“, který vznikl na základě podpory z dárcovského fondu Aleny Plessingerové a Josefa Vařeky ČNS. Již tradiční oddíly Věstníku jsou Personalia věnovaná jubilantům, členům ČNS, recenze knih, zprávy o výstavách a o konferencích. Číslo přináší také informaci o valném shromáždění Národopisné společnosti Slovenska a dvě fotografie ze setkání českých a slovenských etnologů na Velké Javořině na moravsko-slovenském pomezí, které se uskutečnilo 25. září 2021.

NV je od roku 2018 zařazen do prestižní databáze SCOPUS. V roce 2020 byla uzavřena smlouva mezi ČNS a Knihovnou Akademie věd ČR (KNAV) o zařazení NV do Digitální knihovny KNAV.

ČNS dále vydávala v roce 2021 *Zpravodaj ČNS*, interní spolkovou tiskovinu informující o aktuálním dění v ČNS, která je publikována třikrát ročně (č. 1 vyšlo v březnu, č. 2 v červnu a č. 3 v prosinci 2021). Členům ČNS je Zpravodaj distribuován elektronicky pomocí e-mailů. Zpravodaj ČNS je také vyvěšen na webových stránkách společnosti (<http://www.narodopisnaspolcnost.cz/index.php/aktuality/zpravodaj-cns>). Webové stránky ČNS zároveň přináší řadu informací nejen o dění v ČNS (důležité dokumenty, informace o

orgánech ČNS, přihláška, informace ve vztahu k GDPR, informace o činnosti komisí ČNS, informace o Dárcovském fondu atd.), ale stránka slouží též jako významná a otevřená platforma pro sdílení informací o dění v celém oboru a příbuzných disciplínách. Pravidelně jsou zde zveřejňovány nejen Zpravodaje ČNS, ale i informace o aktuálních odborných akcích, výstavách, vydávaných publikacích, konferencích a seminářích. Na stránkách jsou uvedeny výsledky jednotlivých ročníků Ankety ČNS a Studentské ceny ČNS. Webové stránky jsou také publikační platformou pro elektronické zveřejňování Národopisného věstníku i řady dalších publikačních nebo edičních projektů ČNS. Ty jsou na stranách dostupné především v oddílu „VIRTUÁLNÍ BADATELNA“. Důležité informativní části stránek jsou dostupné i v anglickém jazyce.

Patitulní strany Národopisného věstníku XXXVIII (80), 2021, číslo 1 a 2.

Fond PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., a PhDr. Josefa Vařeky, DrSc.

V roce 2018 byl díky daru PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., zřízen dárcovský Fond PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., a PhDr. Josefa Vařeky, DrSc. Jeho účelem je podpora etnografických terénních výzkumů na území České republiky pro vysokoškolské studenty oboru etnologie. Fond je zaměřen jak na etnografické výzkumy jevů materiální kultury (vesnické stavitelství, lidový oděv, strava, transport, malovýrobní zemědělství, domácí a řemeslná výroba, lidové a zlidovělé umění), tak nemateriálních kulturních jevů výročního

a rodinného obyčejového cyklu, lidové religiozity a léčitelství. Vzhledem k modernizaci života ve vesnickém i městském prostředí lze u zmíněných jevů sledovat jejich vývoj provázený novými funkcemi, jež odpovídají současným životním formám. Základním kritériem při výběru soudobých kulturních forem bude však jejich vazba na tradici.

Udělení finanční podpory studentům z dárcovského fondu je podmíněno zpracováním výzkumného projektu (ideový záměr, termín, lokalizace a finanční náklady výzkumu) v češtině, který student předloží do 30. listopadu roku, jenž předchází roku vlastního výzkumu, Správní radě fondu.

Správní rada fondu tvoří tři zástupci České národopisné společnosti, z. s. (předseda ČNS Jiří Woitsch, vědecká tajemnice Zuzana Čermáková a člen hlavního výboru Martin Novotný), jeden zástupce Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity (doc. Miroslav Válka) a jeden zástupce Ústavu etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (doc. Marek Jakoubek). HV ČNS svým rozhodnutím prodloužení funkčního období čtyřem zmíněným dne 16. června 2021 rozhodl o prodloužení mandátu členů Správní rady do 25. července 2024.

Pro činnost dárcovského fondu v roce 2021 byla podstatná předchozí rozhodnutí Správní rady, která 11. prosince 2020 projednala dílčí zprávy o stavu terénních výzkumů studentek etnologie Jitky Petřekové a Kateřiny Vlkové, které obdržely finanční dotaci pro rok 2020. Bylo konstatováno, že obě studentky mají své terénní výzkumy rozpracovány, ale z důvodu epidemické situace se jim výzkumy nepodařilo dokončit či realizovat v rozsahu, který plánovaly. Z uvedených důvodů obě studentky požádaly o prodloužení termínu odevzdání požadovaných prací do roku 2021. Správní rada fondu vyslovila s odložením realizace výzkumů a podáním závěrečných zpráv souhlas. K publikování výzkumu Jitky Petřekové z Ústavu evropské etnologie FF MU v Brně s názvem Vliv turismu na život a kulturu obyvatel valašské vesnice Velké Karlovice. Na příkladu penzionu Polanský došlo v Národopisném věstníku 2/2021, studie studentky Kateřiny Vlkové ze stejného ústavu s názvem Současný kulturní a společenský život vesnice v západních Čechách. Na příkladu obce Stýskaly (okr. Plzeň-sever) bude publikována v Národopisném věstníku 1/2022.

K 30. listopadu 2021 byly přihlášeny a následně Správní radou schváleny tři žádosti o podporu, a to projekt studentky Kateřiny Nečacké z Ústavu evropské etnologie FF MU v Brně s názvem Současná podoba religiozity u římských katolíků a členů Českobratrské církve evangelické na Rusavě a jejich vzájemné vztahy, projekt studenta Petra Drastila ze stejného ústavu s názvem Obnovená obchůzka královnic ve Svatobořicích-Mistříně a projekt studenta Zdeňka Krajcara také ze stejného ústavu s názvem Stavebně historický průzkum roubeného domu čp. 18 na

bývalém tvrzišti ve Slavkově pod Hostýnem (okr. Kroměříž). Příspěvek k poznání vesnického domu na východní Moravě.

Více informací o fondu lze nalézt na webových stránkách České národopisné společnosti – viz <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/darcovsky-fond>.

Webové stránky

Důležitým nástrojem prezentace aktivit České národopisné společnosti jsou již několik let její webové stránky (www.narodopisnaspolecnost.cz). Kromě členů společnosti je stále více využívají studenti i laičtí zájemci o obor etnologie, jakožto i o tradiční lidovou kulturu, její dokumentaci a prezentaci.

V roce 2015 Česká národopisná společnost zprovoznila zcela nové webové stránky, jejich drobné úpravy probíhaly i během roku 2021. Webové stránky jsou určeny k informování o ČNS jako základní odborné oborové organizaci a o její aktuální činnosti. Jsou členěny do několika základních kategorií:

- AKTUALITY (Knihy, Výstavy, Konference, semináře, Zpravodaj ČNS, Ostatní) – tato část obsahuje aktuální zprávy o nových knihách, výstavách atd., jsou zde vyvěšeny Zpravodaje ČNS,
- O SPOLEČNOSTI – týká se organizačních záležitostí ČNS, informuje o historii ČNS, o jejích členech, o členech HV, lze zde najít přihlášku do ČNS atd.,
- VIRTUÁLNÍ BADATELNA – obsahuje odkazy na digitalizované časopisy, na sestavené bibliografické databáze a dotazníky ČNS, dále se zde ukládají do archivu články zveřejněné původně v oddílu Aktuality,
- PUBLIKACE – informuje o publikacích vydaných ČNS,
- NÁRODOPISNÝ VĚSTNÍK/ETHNOGRAPHIC JOURNAL – podává nejdůležitější informace o základním odborném periodiku vydávaném ČNS, a to v češtině i angličtině (nejen o jeho historii, ale i o jeho současnosti, včetně pokynů pro autory),
- DÁRCOVSKÝ FOND – informuje o nově zřízeném dárcovském Fondu PhDr. Aleny Plessingerové, CSc., a PhDr. Josefa Vařeky, DrSc.

Členové ČNS jsou průběžně vyzýváni pomocí *Zpravodaje ČNS* k zasílání aktuálních informací o nově vydaných publikacích, o připravovaných a probíhajících výstavách, o pořádaných konferencích a seminářích či dalších akcích, na nichž se podílejí a jež korespondují se zásadami

činnosti ČNS, do kategorie Aktuality. Spolupráce se členy ČNS v této oblasti probíhá velmi dobře.

O chod webových stránek se v roce 2021 jako hlavní odpovědná osoba staral člen HV Martin Novotný. Dalšími redaktory webových stránek jsou Jiří Woitsch a Aleš Smrčka, který vkládá informace o *Národopisném věstníku*.

Průběžně je v rámci spolkového webu aktualizována elektronická databáze umožňující vyhledávání bibliografických záznamů publikovaných v oborových etnologických časopisech, případně národopisně koncipovaných statí v jiných odborných tiskovinách. ČNS se prostřednictvím tohoto projektu snaží reagovat jednak na nedostupnost starších bibliografií, jednak na chybějící soupisy mnohých centrálních, regionálních i lokálních tiskovin, které přinášely v minulosti na svých stránkách národopisně koncipované texty.

E-mailová adresa info@narodopisnaspolcnost.cz funguje jako kontakt pro dotazy z řad laické veřejnosti, které se členové ČNS snaží průběžně zodpovídat.

Anketa České národopisné společnosti

Organizací *Ankety o nejvýznamnější počin v oboru za uplynulý kalendářní rok* se ČNS snaží systematicky oceňovat odborné aktivity rozvíjené v oboru za poslední kalendářní rok – a tím i dle svých možností a sil přispět k popularizaci jednotlivých výstupů, které mnohdy neprávem zůstávají odbornou i laickou veřejností opomíjeny. Děje se tak ve třech kategoriích: Publikace; Výstava, expozice; Projekt, akce, konference.

Administrací ankety byla také v roce 2021 pověřena členka HV Zuzana Čermáková, anketa byla vyhodnocena na jednání HV 16. června 2021. Do hlasování se zapojilo celkem 49 členů ČNS (45 individuálních a 4 kolektivní). Ceny nemohly být bohužel předány na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici, který byl z důvodu koronavirové pandemie zrušen, náhradní ale velmi důstojnou příležitostí k předání cen se stalo slavnostní zahájení konference *Muzea v přírodě a jejich role při záchraně lidové architektury*, které proběhlo 15. září 2021 ve Strážnici.

V roce 2021 byly oceněny tyto odborné aktivity z roku 2020:

V kategorii publikace: Polouček, Oto: *Babičky na bigbitu. Společenský život na moravském venkově pozdního socialismu*. Brno: Masarykova univerzita, 2020.

V kategorii výstava, expozice (dělené 1. místo): *Do Brna široká cesta. Kramářské písně se světskou tematikou* (Moravské zemské muzeum, 4. září 2020 – 7. března 2021) a *Pohledy do*

minulosti Klobouk (expozice Městského muzea v Kloboukách, 1. listopadu 2020 – 28. října 2030).

V kategorii projekt, akce, konference: *Etnologie mezi vědou a politikou: Vy/po/zne/užívání etnologických věd od 19. století do současnosti* (konference ČNS v Hornickém muzeu v Příbrami, 14.–17. září 2020).

Čestnou cenu Pěti rudých růží se HV ČNS rozhodl za rok 2020 udělit Národnímu muzeu v přírodě – Valašskému muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm za přínos k obnově tradičních řemesel v souvislosti s rekonstrukcí národní kulturní památky Libušín pod metodickým vedením Lud'ka Dvořáka.

Studentská cena České národopisné společnosti

HV ČNS se rozhodl podpořit vědeckou práci mladých badatelů a vyhlásil pro rok 2021 již popáté *Studentskou cenu České národopisné společnosti*, a to ve dvou kategoriích – pro nejlepší bakalářskou a nejlepší diplomovou práci. Členové HV stanovili finanční odměnu pro vítěze (3 000 Kč za bakalářskou práci, resp. 5 000 Kč za magisterskou práci), která byla a bude hrazena z finančních prostředků ČNS.

Ke dni 15. března 2021, kdy bylo uzavřeno přihlašování prací, byla do soutěže přihlášena jedna práce v kategorii bakalářských prací a pět prací v kategorii diplomových prací. Práce byly přihlášeny studenty Ústavu evropské etnologie FF MU Brno, Ústavu etnologie FF UK Praha a Katedry sociologie, andragogiky a kulturní antropologie FF Univerzity Palackého v Olomouci. Práce následně zhodnotila komise složená z členů HV ČNS, která také určila hlasováním svých členů vítěze.

V kategorii bakalářských zvítězila práce Karla Vranovského: *Kinship: “Void” Categories*. Olomouc: Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie Univerzity Palackého 2020.

V kategorii diplomové práce zvítězila práce Natálie Kosmeťové: *Tradičná gastronómia Sápmi v súčasnej sámskej kultúre*. Brno: Ústav evropské etnologie FF MU 2020.

Předání Studentských cen ČNS se uskutečnilo v rámci slavnostního zahájení konference *Muzea v přírodě a jejich role při záchraně lidové architektury*, které proběhlo 15. září 2021 ve Strážnici.

Slavnostní zahájení konference Muzea v přírodě a jejich role při záchraně lidové architektury, Strážnice, 15. 9. 2021.

Dopisovatelé

Také v roce 2021 pokračovala ČNS v úsilí o revitalizaci dopisovatelské sítě, které se věnovala členka HV pověřená touto agendou Jana Poláková. Dopisovatelé jsou dobrovolníci, ČNS jejich spolupráci nijak nehonoruje, nicméně i tak se průběžně daří získávat další zájemce o tuto činnost přispívající k dokumentaci a zachování kulturního dědictví ČR. Na konci roku 2021 evidovala ČNS 148 dopisovatelů, což představuje meziroční nárůst o cca 20 %.

Ve druhé polovině roku 2021 byl dopisovatelům rozeslán dotazník na téma poutní tradice, i nadále probíhala digitalizace a pasportizace starších dotazníků ze 2. poloviny 20. století, které jsou postupně připravovány k online zpřístupnění badatelům.

Ekonomická agenda a grantové projekty

ČNS by jen stěží mohla realizovat své aktivity bez zajištění externích zdrojů financování prostřednictvím grantových prostředků. Rok 2021 byl v tomto ohledu úspěšný, neboť ČNS

uspěla v grantových programech Rady vědeckých společností ČR i Odboru regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury.

Dotace Ministerstva kultury podpořila vydání prvního čísla *Národopisného věstníku* 2021, ročník XXXVIII (80) (řešitel Miroslav Válka). Celkové náklady na projekt činily 95 418,- Kč, podíl MK činil 65 000,- Kč (68,29 % celkových nákladů). Druhým projektem podaným k Ministerstvu kultury byl projekt *Digitalizace a pasportizace dotazníků České národopisné společnosti – 3. etapa* (řešitel Roman Malach). Celkové náklady na projekt činily 100 614,- Kč, podíl MK činil 56 000,- Kč (55,66 % celkových nákladů). Rada vědeckých společností ČR podpořila vydání druhého čísla *Národopisného věstníku* 2021, ročník XXXVIII (80) (řešitel Miroslav Válka). Celkové náklady na projekt činily 77 575,- Kč, podíl RVS činil 46 000 Kč (59,30 % celkových nákladů). RVS podpořila také projekt *Bibliografická databáze národopisných příspěvků: doplňování, správa a konverze dat* (řešitel Martin Novotný). Celkové náklady na projekt činily 28 206,- Kč, podíl RVS činil 14 000,- Kč (49,63 % celkových nákladů).

Přehled příjmů a výdajů ČNS za období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021 (zpracovala Ing. Olga Mazouchová, účetní ČNS):

Příjmy

členské příspěvky	104 400,00 Kč
dotace	181 000,00 Kč
<u>publikace (prodej a digitalizace)</u>	<u>1 404,00 Kč</u>
celkem	286804,00 Kč

Výdaje

poštovné	11 692,00 Kč
kancelářské potřeby	2 805,00 Kč
občerstvení	4 396,00 Kč
mzdy, odvody z mezd	91 200,00 Kč
graf. příprava, tisk, digitalizace	189 917,00 Kč

překlady	3 650,00 Kč
<u>ostatní režie</u>	<u>6 500,00 Kč</u>
celkem	310 160,00 Kč

K 31. prosinci 2021 byl konečný zůstatek na běžném účtu ČNS **230 398,71 Kč** a na účtu Dárcovského fondu **206 294,00 Kč**.

Semináře, konference a další akce

ČNS pokračovala v roce 2021 v přípravě pořádání a spolupřádání odborných konferencí a workshopů, a to v úzké součinnosti s kolektivními členy ČNS. Vzhledem k nepříznivé epidemické situaci a souvisejícím opatřením státní správy a samosprávy se musely některé akce uskutečnit v náhradních termínech, všechny, vč. mezinárodních, se nicméně podařilo realizovat.

Ve dnech 8.–9. června 2021 proběhla na půdě Ostravské univerzity mezinárodní konference Komise pro lidové obyčeje při ČNS (subkomise pro lidové obyčeje MKKK). Na konferenci na téma *Tradiční kulturní kontexty pití alkoholu a kouření* zaznělo na dvacet příspěvků českých, slovenských a polských etnografů, jazykovědců a lékařů. Pořadatelům z Ostravské univerzity a Slovákého muzea v Uherském Hradišti se podařilo uspořádat akci prezenčně.

Klub H+Z a Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně ve spolupráci s ČNS uspořádal odbornou konferenci k nedožitým devadesátým narozeninám PhDr. Karla Pavlištíka, CSc., s názvem *Mezi etnografií, folkloristikou a muzejnictvím*. Akce proběhla 6.–7. září 2021 v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při ČNS, Ústav evropské etnologie FF MU Brno a NÚLK ve Strážnici připravili mezinárodní odbornou konferenci s názvem *Muzea v přírodě a jejich podíl na záchraně vesnického stavitelství*, která se konala 15.–16. září 2021 v NÚLK ve Strážnici a zúčastnilo se jí přes 40 domácích i zahraničních vědců.

Členové a přátelé České národopisné společnosti a Národopisnej spoločnosti Slovenska se sešli na 4. ročníku neformálního společenského setkání na vrcholu Velké Javořiny, a to 25. září 2021. Akce se zúčastnilo přes 20 členů a členek obou společností.

Setkání členů České národopisné společnosti a Národopisnej spoločnosti Slovenska, Velká Javořina, 25. 9. 2021.

Mezinárodní spolupráce a spolupráce s UNESCO

Mezinárodní spolupráce ČNS byla v roce 2021 nadále ve znamení spolupráce s organizací UNESCO. Kromě toho ale ČNS pokračovala i ve své dlouholeté spolupráci s dalšími organizacemi, zejména WCAA.

ČNS je od roku 2010 akreditována při Úmluvě o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a naplňuje poradní funkce pro Mezivládní výbor této úmluvy. Zároveň je členem Fóra nevládních organizací (NGO Forum), které sdružuje akreditované organizace za účelem efektivnějšího zapojení do naplňování Úmluvy a práce Mezivládního výboru. Vzhledem k tomu, že byla Česká republika na léta 2020–2024 zvolena členem Mezivládního výboru Úmluvy, oslovilo Ministerstvo kultury ČR členy ČNS zkušené v hodnocení nominací do světových seznamů nemateriálního kulturního dědictví (viz zprávy z let 2016–2019, kdy byla ČNS členem Evaluačního orgánu UNESCO), aby se podíleli na přípravě podkladů pro českou delegaci na zasedání výboru, které se v roce konalo od 13. do 18. prosince 2021. Zasedání výboru se zúčastnila členka HV Eva Kuminková jako členka delegace České republiky.

ČNS dále spolupracuje se sesterskými národopisnými společnostmi na Slovensku a v Polsku. Spolupráce s *Národopisnou spoločnosť Slovenska* se týká především recipročního zveřejňování informací na webových stránkách obou společností, nabídky publikačních aktivit v odborných časopisech vydávaných ČNS, respektive NSS. V roce 2021 uspořádaly ČNS a NSS společné setkání na vrcholu Velké Javořiny (viz výše) a předseda ČNS se jako host zúčastnil valného shromáždění NSS, které se konalo 25. března 2021.

ČNS se v roce 2011 stala přidruženým členem ICCN – *Inter-City Intangible Cultural Cooperation Network* – mezinárodní organizace pracující v oblasti ochrany nemotného kulturního dědictví a sdružující především místní samosprávy a nevládní kulturní organizace, které pracují v této oblasti. ICCN má teprve krátkou historii, rozvíjí nicméně řadu aktivit, jejichž vyvrcholením jsou každoroční konference a workshopy. V současné době tvoří členskou základnu organizace přes 29 místních samospráv z 25 zemí světa. Rozšiřuje se také počet přidružených členů, mezi kterými jsou kromě ČNS také další organizace akreditované při Úmluvě o zachování nemotného kulturního dědictví UNESCO.

ČNS dále rozvíjela své členství ve *WCAA – World Council of Anthropological Associations* (členem je od roku 2014). Spolupráci s ICCN a WCCA garantovala jako v předchozích letech členka HV Eva Kuminková.